

02/2011 Energija/Okolje

12 resnic o ravnanju gospodinjstev z energijo

Ozaveščenost je dobra, praksa pa precej slabša

Vir: Raziskava energetske učinkovitosti Slovenije REUS 2010

Raziskava o energetske učinkovitosti Slovenije **REUS** 2010 je omogočila podroben vpogled v ravnanje slovenskih gospodinjstev z energijo. Glede na ozaveščenost smo Slovenci na dobri poti, vendar pa bo treba storiti še marsikaj, da bomo dobre namene udeležili tudi v praksi.

Raziskava o energetske učinkovitosti Slovenije **REUS** se pod vodstvom agencije **Informa Echo** izvaja vsako leto. Njen namen je spodbujati učinkovito rabo energije in uporabo obnovljivih virov energije. Novost in dodana vrednost raziskave v lanskem letu (**REUS** 2010) pa je 12 kazalnikov stopnje energetske učinkovitosti gospodinjstev, ki so jih na podlagi ključnih rezultatov raziskave opredelili na Institutu »Jožef Stefan« – v Centru za energetske učinkovitost. V raziskavo je bilo zajetih 1.009 gospodinjstev. Navajamo nekaj ključnih podatkov in odgovorov, iz katerih je razvidno, da je v slovenskih gospodinjstvih še veliko priložnosti za prihranek energije in denarja. Seveda so mnogi ukrepi za učinkovito rabo energije povezani z investicijami, vendar se te večinoma povrnejo relativno kmalu.

1 Kateri so glavni motivi gospodinjstev za učinkovito ravnanje z energijo?

Skoraj dve tretjini (65 %) gospodinjstev se za učinkovito ravnanje z energijo odloči zato, ker želijo na ta način prihraniti in prispevati k varovanju okolja. Za slabo tretjino (31 %) gospodinjstev je najpomembnejši motiv prihranek denarja.

2 Kakšen je odnos do učinkovite rabe energije?

Velika večina gospodinjstev (83 %) ima na deklarativni ravni pozitiven odnos do učinkovite rabe energije; saj menijo, da je to nujno in potrebno. V praksi pa se jih za učinkovito rabo energije odloči precej manj (28 %).

3 Kako energijsko učinkovite so enodružinske in večstanovanjske stavbe?

V Sloveniji je največ energetske neučinkovitih stavb, saj kar 60 % enodružinskih in 72 % večstanovanjskih stavb sodi po debelini izolacije fasade med energetske neučinkovite. Le 16 % vseh oken se ponaša z energetske varčno zasteklitvijo.

4 Kako uravnavamo temperaturo v stanovanju in prežračujemo?

Povprečna temperatura zraka v stanovanjih je podnevi dobrih 21°C, kar je nekoliko več od priporočene, ponoči pa je skladno s priporočili nižja za dobri dve stopinji Celzija. Stanovanja večinoma prežračujemo tako, da okna odpremo na stežaj in ostanejo odprta več kot 10 minut (kar v 30 % primerov).

5 Ogrevanje in priprava tople vode

Pri centralnem načinu ogrevanja enodružinskih hiš v Sloveniji prevladujejo manj učinkoviti standardni kotli, ki kot vir energije uporabljajo kurilno olje in les. Tudi v večstanovanjskih stavbah prevladuje centralni način ogrevanja, glavna vira energije pa sta kurilno olje in zemeljski plin. Daljinski sistem ogrevanja uporablja tretjina gospodinjstev. V kotlih za centralno ogrevanje se kot glavni vir uporabljajo obnovljivi viri energije v 36 % stavb, v 20 % stavb pa so edini vir. Ljudje se le redko odločajo za menjavo vira energije.

Toplo vodo večinoma zagotavljajo sistemi za centralno ogrevanje, vendar je tudi mnogo gospodinjstev, v katerih jo zagotavljajo lokalno z grelniki vode, kar je energetske neučinkovito.

6 Hlajenje stanovanja

Klimatsko napravo ima 16 % anketiranih gospodinjstev, o nakupu pa jih razmišlja 6 %. Ta naprava porabi zelo veliko električne energije, česar se mnogi ne zavedajo (le 42 % anketiranih gospodinjstev, ki uporablja klimatsko napravo, je soglašala s trditvijo, da je ta zelo velik porabnik energije).

Velik razkorak med tem, kaj mislimo in kako ravnamo

Delno ozaveščenost glede učinkovite rabe energije je izpričalo 83 % anketiranih. Na podlagi vsakdanjega obnašanja pri rabi energije in trditve o odnosu do okolja ter na podlagi dejanskega učinkovitega ravnanja pa se je med ozaveščene uvrstilo le 28 % anketiranih gospodinjstev.

V EU 25 je razlika med deklarativnim in dejanskim odnosom do učinkovite rabe energije manjša kot v Sloveniji.

Dobrih 30 % uporabnikov vklopi klimatsko napravo, ko zunanja temperatura še ne doseže 28°C, 30 % gospodinjstev pa z njo vzdržuje notranjo temperaturo največ 22°C.

7 Poraba električne energije

Gospodinjstva imajo še veliko možnosti za zmanjšanje porabe električne energije. Povprečno gospodinjstvo na leto porabi 4.100 kWh električne energije, največ za hlajenje živil in pripravo tople vode. V povprečnem stanovanju v enodružinski hiši porabijo dobrih 1.300 kWh električne energije več kot v povprečnem stanovanju v večstanovanjski stavbi. Energijsko učinkovito gospodinjstvo bi porabilo vsaj 900 kWh električne energije na leto manj.

8 Razsvetljava

V slovenskih gospodinjstvih je že več sijalk kot navadnih žarnic. Med sijalkami prevladujejo kompaktne fluorescenčne sijalke (t. l. varčne sijalke).

Povprečno število sijalk oz. žarnic v stanovanju je v enodružinskih stavbah 18, v večstanovanjskih pa 13.

Kar dobra petina članov gospodinjstev le včasih ugasne luč, ko zapustijo prostor, en odstotek pa nikoli.

9 Gospodinjski aparati

Štedilnik, hladilnik, pralni stroj in pečico imajo skoraj vsa gospodinjstva. Zamrzovalnik ima 65 %, pomivalni stroj 52 %, sušilni ali pralno-sušilni stroj pa 28 % gospodinjstev.

Med energijsko učinkovitimi aparati je največ hladilno-zamrzovalnih naprav, saj ima skoraj dve tretjini gospodinjstev aparate, ki so uvrščeni v razrede A, A+ in A++. Po drugi strani pa le malo gospodinjstev (6 %) pripravlja hrano na energijsko učinkoviti kuhalni plošči.

Odgovori na vprašanja o načinu uporabe gospodinjskih aparatov kažejo, da je še veliko možnosti, da bi gospodinjstva zmanjšala porabo električne energije. In to že s tem, da bi se ljudje znebili nekaterih (slabih) navad: tako mnogi pri kuhanju ne uporabljajo pokrovke (17 % gospodinjstev), predčasno ne ugašajo električne kuhalne plošče (38 %), perejo perilo pri maksimalni temperaturi (26 %), za sušenje perila tudi poleti uporabljajo sušilni stroj (14 % gospodinjstev)...

10 Avdio-video naprave in računalniki

Računalnik ima 73 %, televizor pa 98 % gospodinjstev. Ob računalnikih in televizorjih presedimo v povprečju skoraj 9 ur dnevno. Več kot desetina gospodinjstev

(13 %) ne ugaša računalnikov in televizorjev, ko jih ne potrebuje, v 5 % gospodinjstev pa je računalnik prižgan 24 ur na dan.

11 Prevozno sredstvo

Avto je energijsko najbolj potratno prevozno sredstvo, kljub temu pa je najpogostejša izbira. Šest od sedmih gospodinjstev ima avto, malo manj kot polovica pa več kot enega. Člani gospodinjstva na leto prevozijo z njim 14.000 km, povprečna poraba goriva pa je slabih 7 l/100km.

O nakupu novega avtomobila razmišljajo v 7 % gospodinjstev. 12 % bi jih kupilo električni avto z dosegom 300 km, če bi bil na voljo po primerni ceni. Praktično pa ni pripravljenosti, da bi v avtomobil vgradili plinsko napravo.

12 Zakaj pogosteje ne uporabljamo javnega prevoza?

V anketi izraženi razlogi so bili enotni: slaba dostopnost javnega prevoza in njegova nekonkurenčnost v primerjavi z osebnim avtomobilom.